

Grund- og nærhedsnotat

18. januar 2016

Kommissionens forslag om oprettelse af støtteprogram for strukturreformer for perioden 2017-2020

1. Resume

Kommissionen har fremlagt forslag til etablering af et støtteprogram for strukturreformer for perioden 2017-2020. Støtteprogrammet skal styrke EU-landenes kapacitet til at gennemføre reformer, herunder de reformer, der følger af de landespecifikke anbefalinger under det europæiske semester. Kun EU-lande, der anmoder om assistance, vil modtage støtte fra programmet. Støtten er således efterspørgselsdrevet og baseret på frivillighed.

Der skal afsættes op til 142,8 mio. EUR i alt i perioden 2017-2020 til finansiering af den tekniske assistance. Midlerne finansieres inden for eksisterende rammer på EU-budgettet og medfører derfor ikke danske merudgifter.

2. Baggrund

Ifølge Kommissionen er sunde lovgivningsmæssige og institutionelle rammer og en velfungerende økonomi forudsætning for at styrke konkurrenceevnen, skabe nye arbejdspladser og sikre holdbar vækst i EU. Mange EU-lande har dog fortsat udfordringer ift. at få gennemført de nødvendige strukturreformer.

Kommissionen ydede i forbindelse med den økonomiske tilpasning i Cypern og Grækenland teknisk bistand for at støtte gennemførelsen af strukturreformer. Kommissionens forslag til etablering af et støtteprogram for strukturreformer er en videreførelse af denne tekniske bistand, der nu stilles til rådighed for alle EU-lande, der måtte anmode om assistance. Forslaget blev fremlagt i forbindelse med Kommissionens ”semesterpakke” d. 26. november, hvor også Kommissionens vækstundersøgelse og varslingsrapport for 2016 blev offentliggjort.

Forslaget har hjemmel i art. 175 og 197 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde. Det følger af art. 197, at Unionen kan støtte EU-landenes bestræbelser for at bedre deres administrative kapacitet til at gennemføre EU-retten. Intet EU-land er forpligtet til at modtage sådan støtte, og der kan ikke være tale om nogen form for harmonisering af EU-landenes love og administrative bestemmelser. Art. 175 vedr. strukturfondene hjemler særlige aktioner ud over fondene (i dette tilfælde tilvejebringelse af forslaget finansiering). Forslaget skal vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure.

3. Formål og indhold

Kommissionen har fremlagt forslag til etablering af et støtteprogram for struktur-reformer for perioden 2017-2020¹. Støtteprogrammet skal styrke EU-landenes kapacitet til at gennemføre reformer, herunder de reformer, der følger af de landespecifikke anbefalinger under det europæiske semester. Kun EU-lande, der anmoder om assistance, vil modtage støtte fra programmet. Støtten er således efterspørgselsdrevet og baseret på frivillighed.

Formålet med støtteprogrammet er at bidrage til institutionelle, administrative og strukturelle reformer i EU-landene ved at yde støtte til nationale myndigheder. Reformene skal være relateret til konkurrenceevne, vækst, beskæftigelse og investeringer, herunder bl.a. effektiv offentlig administration, reform af retssystemet, tiltag mod korruption, udvikling af den private sektor, konkurrencepolitik og socialpolitik. Støtteprogrammet skal hermed skabe EU-merværdi ved bl.a. at komplementere eksisterende EU-programmer og løse nationale udfordringer, der har implikationer på EU-niveau.

Støtteprogrammet har særligt til formål at støtte nationale myndigheders design af reformer, styrke myndighedernes kapacitet til at implementere reformer, samt at hjælpe myndighederne med at definere og implementere processer og metoder baseret på bedste praksis. Støtten målrettes reformer igangsat på EU-landenes eget initiativ, økonomiske tilpasningsprogrammer samt reformer relateret til det europæiske økonomiske samarbejde, fx som følge af de landespecifikke anbefalinger eller EU-lov.

Som led i forslaget foretages der mindre konsekvensændringer af den generelle strukturforordning (forordning 1303/2013). For det første tilpasses den eksisterende mulighed for, at yde teknisk assistance til EU-lande med midlertidige budgetvanskeligheder til at omfatte alle EU-lande, der måtte ønske det. For det andet knyttes den eksisterende mulighed for at anvende Kommissionens tekniske bistandsmidler til at fremme strukturelle og administrative reformer eksplicit op på støtteprogrammet for strukturreformer.

Finansieringen på i alt 143 mio. EUR i perioden 2017-2020 (svarende til 1,1 mia. DKK) tilvejebringes ved, at der øremærkes 112 mio. EUR af Kommissionens eksisterende tekniske bistandsmidler. De resterende 30 mio. EUR tilvejebringes ved, at der tilsvarende øremærkes midler fra landdistriktsprogrammet (i form af en ændring af den relevante forordning 1305/2013).

Kommissionen foreslår, at eksperter fra Kommissionen, andre EU-institutioner eller EU-lande skal rådgive modtagerlandet ifm. gennemførelse af reformer i tæt samarbejde med de relevante nationale myndigheder og efter ønske fra de respektive myndigheder. Kommissionen skal koordinere støtten til de respektive EU-lande.

¹ COM(2015) 701 offentliggjort i dansk sprogversion d. 26. november 2015

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Regeringen finder, at forslaget overholder nærhedsprincippet, da det giver mulighed for, at EU-lande med behov herfor kan anmode om støtte til at forbedre deres administrative kapacitet. Der er således lagt op til finansiering af aktiviteter, hvis mål ikke i tilstrækkelig grad kan opnås af EU-landet alene, og hvor Unionens involvering kan tilføre en merværdi i forhold til EU-landenes indsats alene.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

Ifølge forslaget skal der afsættes op mod 142,8 mio. euro fra 2017 til 2020 til støtteprogrammet. Midlerne finansieres af Kommissionens eksisterende budget for teknisk bistand under strukturfondene og samhørighedsfonden henholdsvis land-distriktsstøtten. Herudover kan EU-landene frivilligt bidrage til støtteprogrammet fra de nationale midler til teknisk assistance. Da Danmark finansierer ca. 2 pct. af EU's budget, er den danske finansieringsandel af forslaget ca. 20 mio. kr. i perioden 2017-2020. Da der er tale om omprioriteringer af eksisterende midler, medfører forslaget ikke danske merudgifter.

Støtteprogrammet for strukturreformer vil kunne have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, i det omfang det bidrager til at fremme implementeringen af strukturreformer og herigennem understøtter makroøkonomisk stabilitet samt holdbar vækst og beskæftigelse i EU-landene.

Forslaget forventes ikke umiddelbart at medføre erhvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser samt konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller dansk lovgivning. Implementeringen af strukturelle reformer, der bidrager til mere velfungerende europæiske økonomier, må dog forventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser på længere sigt.

8. Høring

Ikke relevant

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landenes konkrete holdninger til forslaget kendes endnu ikke. En gruppe af lande må forventes at være positivt indstillet over for forslaget, da det bidrager til gennemførelse af strukturreformer og dermed mere velfungerende europæiske økonomier. En række lande forventes dog at udtrykke skepsis over, at midlerne tages fra landdistriktsprogrammet og strukturfondsmidlerne, hvor midlerne i øjeblikket er afsat til bistand i mere generel forstand.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter det øgede fokus på at styrke nationale myndigheders reformkapacitet, herunder opbygningen af institutioner og sikring af sund forvaltning. Regeringen ser derfor positivt på forslaget om at etablere et støtteprogram for strukturreformer mhp. at bidrage til en effektiv gennemførelse af reformer, herunder strukturreformer i relation til det europæiske semester.

Regeringen lægger vægt på, at assistance fra støtteprogrammet skal være baseret på en frivillig anmodning fra EU-landene, og at støtteprogrammet etableres i en midlertidig periode fra 2017-2020.

Regeringen lægger vægt på, at støtteprogrammet for strukturreformer finansieres via omprioriteringer fra Kommissionens egne ressourcer til teknisk assistance og at evt. bidrag fra nationale midler til teknisk assistance er baseret på frivillighed.

Regeringen ser endvidere gerne, at de berørte lande, som Kommissionen bistår med programmet, også med egne strukturfondsmidler fra EU prioriterer at styrke de nationale myndigheders reformkapacitet. Regeringen vil bede Kommissionen redegøre for omfanget af indsatsen, herunder hvad man fra Kommissionens side har gjort for at fremme den som led i forhandlingen af de operationelle programmer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om forslaget til et støtteprogram for strukturreformer i forbindelse med det fælles samråd d. 11. december 2015 for Folketingets Europaudvalg og Finansudvalget som led i processen for det nationale semester.